

Görsel 4.7: Fetih suresi, 1. ayet (Hat: İsmail Hakkı Altunbezer)

2.8. Mekke'nin Fethi

Hudeybiye Antlaşması'na göre Arap kabileleri istedikleri tarafla ittifak yapabileceklerdi. Buna göre Bekiroğulları kabilesi Mekkelilerle, Huzâa kabilesi ise Müslümanlarla ittifak yapmıştı. Bekiroğulları ile Huzâalılar arasında İslam öncesine dayanan bir düşmanlık vardı. Antlaşmanın üzerinden on sekiz ay geçmişti ki Bekiroğullarından bir grup Mekke yakınlarında bulunan Huzâalılara aniden baskın düzenledi. Saldırıya uğrayan Huzâalılar, Mescid-i Haram'a sığındılarsa da onları takip eden adamlar haremin hürmetini ihlal ederek kabile reisleri de dâhil olmak üzere yirmi üç kişiyi katlettiler. Kureyşliler de saldırı esnasında Bekiroğullarına silah yardımında bulunmuşlardı. Huzâalıların, bu olayı Hz. Peygamber'e bildirmesi üzerine Allah Rasulü(s.a.v.) Mekke'ye bir elçi göndererek onlardan ya öldürülenlerin diyetlerini vermelerini ya da Bekiroğullarıyla olan ittifaklarından vazgeçmelerini istedi. Aksi hâlde aralarındaki antlaşmanın geçersiz sayılacağını bildirdi. Mekkeliler ilk önce Hz. Peygamber'in teklifini kabul etmeyip savaşacaklarını bildirdiler. Ancak daha sonra antlaşmayı bozduklarına pişman olup yenilemek üzere Ebu Süfyan'ı Medine'ye gönderdiler. Ebu Süfyan Hz. Peygamber ile görüşüp barışın yenilenmesini istediyse de olumlu bir sonuç alamadı. Antlaşmayı tek taraflı yenilediğini ilan ederek Mekke'ye döndü.[71]

Hudeybiye Antlaşması daha ikinci yılı dolmadan Kureyşliler tarafından bozulmuş ve Mekke'nin Fethi'ne zemin hazırlamıştı. Hz. Peygamber büyük bir gizlilikle sefer hazırlıklarını başlatarak ittifak kurduğu kabilelere haber gönderip sefer için hazırlanmalarını istedi. Hicretin sekizinci yılı Ramazan ayında on bin kişilik bir ordu ile Medine'den çıkan Allah Resulü(s.a.v.), yolda katılan birliklerle on iki bine ulaşan İslam ordusuyla gizlilik içerisinde Mekke yakınlarındaki Merrü'z-zahrân'da karargâh kurdu. Sonra da ordunun haşmetini müşriklere göstermek için gece binlerce meşale yakılmasını emretti.[72]

Merru'z-zahrân'a gelinceye kadar İslam ordusundan haberi olmayan Mekkeliler, gözleri kamaştıran manzara karşısında şehrin çepeçevre sarıldığını anlayıp korkuya kapıldılar. Ebu Süfyan ve birkaç Mekkeli durumu anlamak maksadıyla Müslümanların karargâhına yaklaştıklarında gözcüler tarafından yakalanıp Resulullah'ın(s.a.v.) yanına getirildiler. Ebu Süfyan İslam ordusunun azametini gördükten sonra Mekke'nin tesliminden başka çare olmadığını anlayarak gönülsüz de olsa Müslüman olduğunu açıkladı. Bunun üzerine Allah Rasulü(s.a.v.) onu taltif etmek ve kalbini İslam'a ısındırmak için Mekke halkının emniyette olacağı yerleri sayarken Ebu Süfyan'ın evini de zikretmiş *"Kim ki Mescid-i Haram'a girerse emniyettedir. Kim ki evinden dışarı çıkmazsa emniyettedir. Kim ki Ebu Süfyan'ın evine sığınırsa o da emniyettedir!"* buyurmuştu.[73]

Ebu Süfyan, Mekke'ye döner dönmez Kureyşlilere Hz. Peygamber'in sözlerini ileterek Müslümanlara karşı koymanın imkânsız olduğunu, şehir halkının teslim olmaktan başka bir çaresi olmadığını bildirdi. Müşriklerin ileri gelenlerinden birkaçı savaşmak için halkı kışkırtmaya çalıştıysa da çoğunluk evlerine çekildi. Bazıları ise Mescid-i Haram'a ve Ebu Süfyan'ın evine sığındı. Rasulullah(s.a.v.) hazırlıklar tamamlanınca Zî Tuvâ denilen yerde ordusunu Halid b. Velid, Zübeyr b. Avvam, Sa'd b. Ubade ve Ebu Ubeyde b. Cerrah komutasında dört kola ayırıp her birinin Mekke'ye gireceği yerleri tayin etti. Ardında da *"Sakın savaşa girmeyin, saldırıya uğrayıp mecbur kalmadıkça kan dökmeyin..."* emrini verdi.[74]

71 Vâkıdî, Meğâzî, C 2, s. 783-795; İbn Hişâm, es-Sîre, C 4, s. 31-39.
72 Buhârî, Meğâzî, 48; İbn Hişâm, es-Sîre, C 4, s. 44.
73 Ebu Dâvûd, Harac ve'l-imâre, 24-25; Vâkıdî, Meğâzî, C 2, s. 818-820.
74 Buhârî, Meğâzî, 48; Vâkıdî, Meğâzî, C 2, s. 823-825; İbn Hişâm, es-Sîre, C 4, s. 47.

Halid b. Velid'in Mekke'ye girdiği yerde olan küçük bir çatışma dışında İslam ordusu hiçbir mukavemetle karşılaşmadan şehre girdi. Kan dökülmeden Mekke'yi fethetmek Allah Rasulü'nü[(s.a.v.)] oldukça memnun etmişti. Hz. Peygamber, sekiz yıl önce gizlice ayrılmak zorunda kaldığı Mekke'ye büyük bir ihtişamla girerken Fetih suresini okuyordu. Ashâbıyla birlikte Kâbe'yi tavaf etti. Ardından "**Hak geldi, batıl yok oldu!..**"[75] ayetini okuyarak Kâbe'yi putlardan temizledikten sonra orada namaz kıldı. Böylece Kâbe yıllar sonra asli hüviyetine kavuşarak tevhid inancının merkezi hâline geldi.[76]

***Görsel 4.8:** A'râf suresi, 199. ayet*
(Hat: Mehmet Özçay)

Allah Resulü[(s.a.v.)], Kâbe etrafında toplanıp merak ve endişe içerisinde haklarında verilecek kararı bekleyen Mekkeliler için **"(Resulüm!) Sen af yolunu tut, iyiliği emret ve cahillerden yüz çevir."**[77] emri gereğince umumi af ilan etti. Aralarında Ebu Cehil'in oğlu İkrime, Ebu Süfyan'ın eşi Hind, Hz. Hamza'yı şehit eden Vahşi olmak üzere Müslümanlara yaptıkları işkencelerden dolayı öldürülmesi emredilen birçok kişi de affedildi.[78] Hz. Peygamber, Attâb b. Esîd'i Mekke valiliğine, Muaz b. Cebel'i de yeni Müslüman olan Mekkelilere Kur'an'ı ve dinî esasları öğretmekle görevlendirdi. "*Fetihten sonra hicret yoktur.*" sözüyle hicretin artık sona erdiğini bildirdi.[79]

DEĞERLENDİRELİM

Mekke'nin Fethi'nin İslam'ın yayılmasına etkisini değerlendiriniz.

75 İsrâ suresi, 81. ayet.
76 Müslim, Cihad ve's-siyer, 87; Vâkıdî, Meğâzî, C 2, s. 825-830.
77 A'râf suresi, 199. ayet.
78 İbn Hişâm, es-Sîre, C 4, s. 54-55; İbn Sa'd, et-Tabakât, C 2, s. 136-137.
79 Buhârî, Meğâzî, 53; İbn Hişâm, es-Sîre, C 4, s. 143.
80 Vâkıdî, Meğâzî, C 2, s. 885-889; İbn Hişâm, es-Sîre, C 4, s. 80-82.
81 İbn Hişâm, es-Sîre, C 4, s. 83-86.